

Testament: decideix qui es beneficia de la teva herència

Estudi comparatiu de les diferències que presenta la successió testada i intestada a Catalunya i Madrid.

Presentació

El dret civil presenta diferents àmbits d'actuació i un d'aquests és el relacionat amb les herències i les successions. Des que es produeix la mort d'una persona fins a l'heretament dels béns transcorre un període; durant aquest temps es porten a terme un seguit de procediments que caracteritzen el procés successori i que, al mateix temps, el fan únic i diferent de la resta.

Quan es produeix la defunció d'un individu totes les seves possessions queden en herència i passen a ser propietat d'altres persones, siguin familiars o persones sense parentesc. No obstant això, per poder escollir els que es beneficiaran del patrimoni del difunt, és necessari atorgar testament. Tot i això, hi ha una gran part de la població que opta per no elaborar un testament. Aquest fet es deu a la falta d'informació. Principalment perquè la gent creu que, tot i no fer testament, ja es compliran les seves voluntats; i a vegades no és així, ja que hi ha un ordre legal que cal seguir.

En aquest treball s'ha portat a terme una comparació entre les diferents possibilitats d'actuació, quan hi ha presència o absència de testament, mitjançant la resolució de casos pràctics. D'altra banda, s'han contraposat les principals diferències que presenta la legislació catalana amb la madrilenya.

Metodologia

Es va començar cercant informació sobre les successions a escala general, és a dir, aquells trets comuns i compartits a tot l'Estat espanyol. Posteriorment, es van buscar els fets que diferenciaven una comunitat autònoma de l'altra per tal de dur a terme la comparació. Per fer-ho, es va recórrer a fonts primàries: són totes les entrevistes realitzades a professionals, tant advocats com notaris. Però també es van utilitzar fonts secundàries, tant de digitals com de físiques (per exemple, pàgines web i llibres). El Codi Civil i els llibres legals han estat els recursos més usats. A partir de tots aquests continguts va ser possible elaborar la part teòrica del treball de recerca.

Pel que fa a la part pràctica, es van resoldre diversos casos aplicant els continguts apresos durant la realització de la part teòrica. Els casos plantejats són reals i van ser proporcionats per familiars, amics i professionals. Tanmateix, els valors i les quantitats són inventats, ja que aquesta informació és privada i confidencial.

Cos del treball

El treball de recerca està dividit en tres parts. En primer lloc, el marc teòric, que és on hi ha tots els conceptes relatius a aquest tema. En aquesta part hi ha definits els principals conceptes necessaris per entendre el treball. Per exemple, la diferència entre successor i hereu; el que diferencia la successió testada de la intestada, o tot el procés que cal seguir, pas per pas, quan es produeix la defunció d'alguna persona. A més a més, es va elaborar un resum de la normativa de cada territori: Catalunya i Madrid.

En segon lloc, la part pràctica. A partir dels conceptes adquirits en el marc teòric, es van poder analitzar i resoldre dotze casos diferents des de diversos punts de vista: pel que fa a la successió testada i intestada i pel que fa a una comunitat autònoma o a una altra. En aquesta part és on s'han aplicat tots els continguts apresos i és la que ha permès extreure les conclusions.

Finalment hi ha els annexos, on es troba tot el material complementari del treball. Aquests estan dividits en dues parts. En la primera hi ha totes les entrevistes realitzades a professionals, així com tota la legislació relativa a l'Impost de Successions i la plusvàlua municipal de cada comunitat. A part de tot el material complementari, en els annexos també hi ha tots els càlculs de les liquidacions a partir dels quals es basa la recerca. D'una banda, hi ha els càlculs de la plusvàlua municipal. I, d'altra banda, hi ha els models 650 i 660 de l'Impost de Successions omplerts. Aquest últim impost està dividit: una part dels models omplerts es troben a la primera part dels annexos i la resta a la segona part.

Per poder entendre tota la recerca cal tenir molt clars tres conceptes: què és una herència, què és la successió testada i què és la successió intestada.

Una herència és el conjunt de béns, drets i obligacions que una persona física transmet als seus successors quan mor. A partir d'aquí, es poden donar dues situacions. La successió testada, que és quan hi ha un testament que expressa les voluntats del difunt pel que fa al seu patrimoni; o la successió intestada, que és quan no hi ha testament, la qual cosa vol dir que cal seguir l'ordre successori que estableix cada legislació. En aquest segon cas, cal tenir en compte els graus de parentiu per tal de saber qui té dret a heretar.

Conclusions

Cal tenir en compte que les herències i els processos successoris són tràmits inevitables que, a simple vista, semblen senzills però presenten una gran quantitat de matisos. En primer lloc, és diferent resoldre una herència seguint la normativa de Catalunya i la de Madrid. En segon lloc, la presència o l'absència del testament fa que el repartiment hereditari tampoc no sigui igual.

Així doncs, les conclusions a les quals s'ha pogut arribar mitjançant la realització d'aquest treball han estat diverses.

En primer lloc, la presència de testament fa que la situació sigui un procés més ràpid i senzill de resoldre, i també afavoreix les relacions entre les persones, ja que la seva absència pot ser motiu de discussions i conflictes. A més a més, realitzar aquest tràmit no és complicat, només cal accedir a una notaria i escriure el document. Seguidament, s'ha pogut observar que la principal diferència que presenten la successió testada i la intestada són els successors. Quan s'ha atorgat testament, el testador té la possibilitat d'escollir qui rep els seus béns i qui es beneficia de la seva herència; d'aquesta manera es compleixen les seves últimes voluntats. En canvi, quan el difunt ha optat per no atorgar testament se segueix l'ordre successori preestablert. Quant a la comparació entre Catalunya i Madrid, es pot afirmar que les tres principals diferències són: la legítima i el terç de millora, l'ordre successori i els impostos. Tot i això, hi ha altres variacions, com per exemple els drets d'heretament dels germans i els germanastres pel que fa a la successió intestada o el fet que a Catalunya sigui opcional reclamar la legítima i a Madrid sigui obligatori. En conclusió, atorgar testament és la millor decisió que pot prendre una persona per tal que, un cop es produeixi la seva mort, el procés successori sigui senzill i ràpid de resoldre.

No es pot escollir si aquest document s'atorga a Catalunya o a Madrid, ja que aquest fet el determina el veïnatge civil del testador. En l'hipotètic cas que es pogués triar no hi hauria una comunitat més barata que l'altra pel que fa als impostos de successió, ja que hi ha una gran quantitat de matisos que són diferents en cada cas. És a dir, potser una persona pagaria més impostos a Madrid mentre una altra en pagaria més a Barcelona tot i tenint la mateixa quantitat de patrimoni.

Bibliografia i bibliografia web

- Abogados, L. E. D. G. La Herencia Yacente: Modos de administrar la herencia. Garón Abogados. <<https://www.garonabogados.es/herencia-yacente-sin-aceptar-todavia/>> - Abogadosyherencias.com. Herencia Yacente: qué es y cuánto tiempo puede durar - Guía 2021. Abogados y Herencias. <<https://www.abogadosyherencias.com/herencia-yacente/>> - Abogadosyherencias.com. Tercio de Mejora y Mejora Hederitaria. Abogados y Herencias. <<https://www.abogadosyherencias.com/mejora-hereditaria/>> - Abogadosyherencias.com. Impuesto de Sucesiones y Donaciones. Abogados y Herencias. <<https://www.abogadosyherencias.com/impuesto-sucesiones-y-donaciones/>> - Acceptació de l'herència. Gremicat. <<https://www.gremicat.es/ca/acceptacio-herencia/>> - Acceptar herència a benefici d'inventari: què es? i què implica? Finques Feliu. <<https://www.finques-feliu.es/ca/acceptar-herencia-benefici-dinventari-que-es-i-que-implica>> - Albert, N. Guia de les herències a Catalunya. Navas & Cusi Abogados. <<https://www.navascusi.com/ca/normativa-herencias-a-catalunya/>> - Alòs, F. L. I. L'ús de la família a la Catalunya moderna | Revista d'etnologia de Catalunya. Revista d'etnologia de Catalunya. <<https://raco>

cat/index.php/RevistaEtnologia/article/view/48616> - Àlvarez, J., & Vidal, J. La successió hereditària a Catalunya [Diapositives]. Microsoft PowerPoint. <http://www.ribasalvarez.cat/wp-content/uploads/2020/04/SUCCESSI%C3%93-HEREDIT%C3%80RI-A-A-CATALUNYA-27.02.2020_compressed-1.pdf> - Arcas-Sariot, M. J. La legítima en Catalunya. Todo Sobre Herencias. <<https://todosobreherencias.es/la-legitima-en-cataluna/>> - Arcas-Sariot, M. J. Legítima del cónyuge viudo. Todo Sobre Herencias. <https://todosobreherencias.es/legitima-del-conyuge-viudo/#Se_puede_cambiar_el_usufructo_de_la_legitima_del_conyuge_viudo_por_bienes> - Artículo 411-9 del Código Civil de Catalunya. Abogados Herencias Barcelona. <<https://abogadosherencias.cat/es/codigo-civil-cataluna/articulo-411-9/>> - Barcelona, H. Herències i successions a Catalunya: conceptes bàsics que has de saber. Abogados Herencias Barcelona. <<https://abogadosherencias.cat/ca/herencies-successions-catalunya/>> - Bonificació de la quota tributària. Agència Tributària de Catalunya. Agència Tributària de Catalunya. <<https://atc.gencat.cat/ca/tributs/isd/herencies/bonificacio-de-la-quota-tributaria/>> - Els drets del cònjuge vidu en Catalunya Part I: la quarta vidual. <<https://www.cimtaxlegal.com/els-drets-del-conyuge-vidu-en-catalunya-part-i-la-quarta-vidual/>> - Els drets del cònjuge vidu en Catalunya. Part II: L'usdefruit universal. CIM Tax & Legal. <<https://www.cimtaxlegal.com/els-drets-del-conyuge-vidu-en-catalunya-part-ii-lusdefruit-universal/>> - Codi Civil de Catalunya. Enciclopèdia Catalana. <<https://www.enciclopedia.cat/ec-gec-0281825.xml>> - El Codi civil de Catalunya. gencat.cat. <<https://web.gencat.cat/ca/actualitat/reportatges/El-Codi-civil-de-Catalunya/>> - Codi Civil de Catalunya, Llibre Segon relatiu a la Persona i la Família (Llei 25-2010, del 29 de juliol). vLex. <<https://vlex.es/vid/llei-llibre-segon-codi-catalunya-persona-240184517>> - Código Civil de España. Wikipedia, la enciclopedia libre. <https://es.wikipedia.org/wiki/C%C3%B3digo_Civil_de_Espa%C3%B1a> - Código Civil español. Notarios y Registradores. <<https://www.notariosyregistradores.com/NORMAS/codigo-civil.htm#13>> - Com pagar menys impost de successions. [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=_21y8qCYqjY> - Conceptes bàsics sobre la legítima a Catalunya. Col·lectiu Ronda. <<https://www.cronda.coop/Familia/Blog/Conceptes-basics-sobre-la-legitima-a-Catalunya>> - Conceptosjuridicos. Herencia en España: preguntas frecuentes. Conceptos Jurídicos. <<https://www.conceptosjuridicos.com/herencia/>> - Cor, M. Repudiar una herència. mireiacoradvocada.com. <<http://www.mireiacoradvocada.com/repu-diar-una-herencia/>> - Costa, R. És vigent la institució de l'hereu. Sàpiens. <https://www.sapiens.cat/preguntes-i-respostes/es-vigent-la-institucio-de-l-hereu_10930_102.html> - De Barcelona, I. C. D. Diccionari jurídic català (Diccionaris Temàtics). Diccionari de l'Enciclopèdia. Defunció sense testament. Gabarró Advocats -HERÈNCIES-. <<https://gabarroadvocats.com/serveis/defuncio-sense-testament/>> - Diari de Girona. Si no has fet testament com es reparteix l'herència? Diari de Girona. <<https://www.diaridegirona.cat/prat-sabat/2018/08/29/has-fet-testament-com-reparteix-48610046.html>> - Diccionari de dret civil | TERMCAT. Termcat. <<https://www.termcat.cat/es/diccionaris-en-linia/150/>>

ca/C/> - Domingo, S. M. La sucesión intestada. Abogados Hermosilla Madrid. <<https://www.abogadoshermosilla.com/sucesion-intestada/>> - E&J, R. El régimen de sucesión intestada en España. Economist & Jurist. <<https://www.economistjurist.es/articulos-juridicos-destacados/el-regimen-de-sucesion-intestada-en-espana/>> - Fernandez, R. F. J. E. (2021). Codi civil de Catalunya i legislació complementària. Atelier. - Ferriol, L. P., & Trias, E. R. (2013). Institucions del dret civil de Catalunya 3 : persones jurídiques. Tirant lo Blanch. - IIVTNU (plusvàlues). Tributs de Catalunya. Generalitat de Catalunya - Tributs de Catalunya. (s. d.). Tributs de Catalunya. <<http://www.tributs.cat/ca/tributs/locals/plusvalues/>> - La diferència entre hereu i legatari | Boadella Esteve Advocats. Boadella Esteve. <<http://boadellaestevocat.cat/la-diferencia-entre-herreu-i-legatari/>> - Lasarte, C., & Guillot, L. R. A. (2019). Curso de Derecho Civil patrimonial: Introducción al Derecho (Derecho - Biblioteca Universitaria de Editorial Tecnos) (7.a ed.). Tecnos. - Cuál es el plazo para aceptar la herencia en Cataluña. Notaría Mar Illueca Oltra. <<https://www.notariamarillueca.com/plazo-para-aceptar-la-herencia-en-cataluna/>> - Medina, I. R. Los derechos sucesorios de los hermanos y los 'medios hermanos'. Notarios en red. <<https://www.notariosenred.com/2015/02/los-derechos-sucesorios-de-los-hermanos-y-los-medios-hermanos/>> - Notaria Marta Marín del Campo. Declaració d'hereus d'abintestat. <<http://notariablanes.com/ca/tipus-de-documentos-notarials/declaracio-dhereus-dabintestat/>> - Rodríguez, J. L. L'acceptació de l'herència a Benefici d'Inventari a Catalunya. Josep Lluís Rodríguez. Advocat. Reus. <<http://advocatodrodriguez.blogspot.com/2019/06/lacceptacio-de-lherencia-benefici.html>> - Roldán, P. N. Herencia. Economipedia. <<https://economipedia.com/definiciones/herencia.html>> - Sariat, M. J. A. Diferencia entre heredero y legatario. Mundojuridico. <<https://www.mundojuridico.info/diferencia-entre-heredero-y-legatario/>> - Tavani, R. T. Last will and testament [Fotografía]. Royalty-Free Stock Photo. <<https://www.dreamstime.com/last-will-testament-money-planning-inheritance-image154769727#>> - Testament i certificat d'actes d'última voluntat. gencat.cat. <<https://web.gencat.cat/ca/tramits/que-cal-fer-si/mor-un-familiar/testament-i-certificat-dactes-dultima-voluntat/>> - Testamento y Herencia. Legítima en Madrid y herencia de parejas de hecho en Madrid. <<https://www.testamentoyherencia.es/legitima-en-madrid/>> - Usufructo viudal (viudedad). Guías Jurídicas. <https://guiasjuridicas.wolterskluwer.es/Content/Documento.aspx?params=H4sIAAAAAAAAAEAMtMS bF1jTAAUMTC1MLtbLUouLM_DxbIwMDCwNzi00QQGZapUt-ckhlQaptWmJOCsoAAeWk4DUAAAA=WKE> - Aceptación de la herencia. ¿Qué es y qué documentos se necesitan? Tu proyecto de vida. <<https://www.tuproyectodevida.es/aceptacion-herencia/>> - Valdivieso, R. ¿Cómo escribir un testamento? MisAbogados. <<https://www.misabogados.com/blog/es/como-escribir-un-testamento>> - 10 CLAUS DE L'HERÈNCIA A CATALUNYA QUAN NO S'HA ATORGAT TESTAMENT | Cervera&Gonfaus. <<https://www.cigassociats.com/10-claus-de-lherencia-a-catalunya-quan-no-sha-atorgat-testament/>>.
